

Niet zonder mijn broer

Van Han van Wieringen verschenen eerder bij
De Harmonie:

De kermis van Gravezuid (proza)
hier kijken we naar (poëzie)
Prijs de dag voordat de avond valt (proza)
Als vrouwen vrienden zijn (toneel)
homeland noordholland (poëzie)

Han van Wieringen

Niet zonder mijn broer

De Harmonie – Amsterdam

mystery and clarity arrive together

Rachel Eliza Griffiths

er was eens een dag
een kleine vier jaar geleden

Terwijl ik die ochtend de voordeur richting de redactie binnenstapte, bleef mijn oog haken aan een steigerdoek voor een gebouw aan de andere kant van het plein. Mannen waren bezig het enorme doek deel voor deel te bevestigen. Erachter klonk het gesnerp en gekloenkklink dat bij gevelrenovatie hoort. Er stond vooralsnog te lezen: 'Alles wordt.' Alles wordt. Alles wordt punt? Dat is te ijl, dat kan geen reclame zijn voor iets. Alles wordt, niets, anders, beter, mooier, kleiner, erger? Allemaal tegelijk? Zeg het maar.

'Broer!'

Ollie riep vanaf zijn werkplek toen ik binnenkwam en met m'n 'alles wordt wat'-gepruttel achter mijn bureau dook. Ollie is mijn favoriete collega bij het weekblad. Ondanks zijn gezever over doorgroeien en carrière maken. Hij is geestig en slim, bovengemiddeld slim. Ik schoof m'n spullen tussen de papieren en de maquettes. Ik opende de laptop, straks redactievergadering. Ik zocht in m'n aantekeningen naar iets bruikbaar om te berde te brengen. Ollie had m'n ma-

quetteverzameling grinnikend bekeken bij onze introductie een jaar of wat geleden. Hij had er vragend eentje omhooggehouden. Ik had afhoudend geknikt en hem behoedzaam teruggezet. Ik vind ze— ja. Het is iets met het overkoepelend overzicht, de menselijke maat, zoiets. Ik heb er een van het Rijksmuseum, van Schiermonnikoog, van de piramides van Gizeh. En als iemand er eentje heeft van deze op zijn eind lopende mensentijd zou ik daar ook geweldig mee geholpen zijn. Meld je maar. Het hoeft geen schaalmodel te zijn, wil ik maar zeggen, het kan ook in een toneelstuk, of een boek.

Ollie, over hem had ik het. Hij is een allround mensenmens, die met God en d'r moeder koffie of biertjes drinkt. Dat van dat mensenmens hoor je niemand zonder ironie zeggen, maar ik meen het. Toen ik kuchte en zei 'doe maar Luck in plaats van Luca' knikte hij even. Hij liet zich er niet over uit of het hem verraste. 'Doe maar hij in plaats van zij.' 'Oké.' Het op deze manier, tussen neus en lippen door laten vallen had ik mijzelf, geen groot aanhanger van de zelfverklaring in het algemeen, tot opdracht gesteld. Ollie had zich zo'n drie keer versproken, nam dat steeds heel persoonlijk en heeft zich daarna niet meer vergist. Je zou hem toch op een poster zetten. Als dat niet juist het onnadrukkelijke teniet zou doen wat me zo aanspreekt. Hoe vergroot je nu het onnadrukkelijke, zonder met het uiten van je verlangen ernaar het meteen op te heffen?

Het was een volle dag aan het worden op de redactie, iedereen was er, of zo leek het, koffiedampen sloegen van vers ingeschonken bekers. Om me heen werd meer en luider gepraat.

Mijn *Het Begin van Alles*-beschouwing was bepaald nog een rommeltje. Ik was er enthousiast over, het boek bedoel ik, geschreven door een archeoloog en een anarchistische activist. Nu sta ik overwegend te popelen bij boeken die een radicaal andere kijk op de geschiedenis van de mensheid voorstellen. Vooralsnog scharrelde ik door mijn aantekeningen op zoek naar wat ik er nu eigenlijk over te zeggen had. Deze zin kwam ik onderstreept tegen: Wat je je voor kunt stellen, bepaalt wat mogelijk is. Open deur en openbaring tegelijk.

Ultra Korte Samenvatting: het boek stelt dat de menselijke geschiedenis veel grilliger is geweest dan we tot nu toe verteld hebben. Het problematiseert de eenheidsworst aan zienswijzen die dit tot gevolg heeft. Het zegt: het kan dus weer veel grilliger worden, en ziet daar mogelijkheden in. Wat me bevalt, want plak dat maar op welke tak van sport dan ook: politiek, persoonlijk. Terwijl ik het boek had zitten lezen en de vele voorbeelden van de onder het tapijt geveegde samenlevingsvormen over de pagina's gleden kreeg ik echt zin om via de sporen in het wereldwijde myceliumnetwerk hop naar 6000 voor Christus af te reizen. En dan een wandeltje over de steppen en zijdelings de voor onmo-

gelijk gehouden samenlevingsvormen een beetje meekrijgen. Opschrijfboek erbij, *Kruistocht in spijkerbroek*, die vibe. Nu denk je misschien: tijdreizen door het myceliumnetwerk, je bent toch geen vijftien, Luck Omnibus? En dan zou ik zeggen, ook, ik ben ook vijftien. Ik kan me dat tenslotte haarscherp herinneren.

O. Ollie gebaarde driftig.

‘Ja?’

‘Heb je nu nagedacht over m’n podcastplan?’

‘Ik ben van de schrijvende pers, broer.’

‘Tijden veranderen, broer.’

‘Ik ben een tevreden mens.’

‘Die bestaan niet.’

‘Oké, ben ik ook niet, maar ik wil geen podcast.’

‘Iets willen voor je carrière is niet vies, hè?’

‘Geen podcast.’

‘Wat dan wel?’

‘Ja, eh, wereldvrede en een warmtepomp en, eh—’

‘Pruttel, pruttel.’

Adelheid van de hoofdredactie begon met een tafeldeel te schuiven. Een stagiaire nam het over, ze trok een stoel naar zich toe. Meer mensen schoven aan, luid gelach, ik raakte een beetje los van mezelf, er was baklava, er werden roddels uitgewisseld. Ik luisterde, en als dat niet lukte, probeerde ik er toch uit te zien alsof ik luisterde. Ik krabbelde op een blaadje. Adelheid keek naar me.

‘Luck.’

‘Yes.’

‘Jij iets?’ Ik begon te praten.

‘Ja. Even zien, hartstikke mooi, ik had een afspraak vanochtend bij Fonds21 en ze zijn akkoord, ze gaan én de reis én het verblijf in Canada ondersteunen, dus dat is alvast een horde gelopen, en meteen een aanzienlijke.’

Huh? Had ik een afspraak bij het Fonds? Ollie draaide zich naar me om. Het was een flagrante leugen. Uit mijn mond gevaren als een luchtboot met gezellig wapperende vlaggetjes.

‘Wacht, eh Luck, mis ik nu, ben ik nu vergeten waarvoor je gaat? Of—’ Adelheid rommelde even door haar papieren en stak opnieuw haar bril in het grijze haar.

‘Nee, nee, pardon, het gaat om het volgende, deze maandag doe ik de beschouwing van *Het Begin van Alles*–’

‘Die heb ik nog niet?’

‘Nee, bijna.’ Dat was wél waar.

Ze keek over haar bril. Ze is iemand die ik niet wil teleurstellen. ‘Het zit zo. Ik heb daardoor de laatste tijd een beetje in de gaten gehouden wat er gepubliceerd is over opgravingen en ik kwam een intrigerend artikel tegen in *The Times*.’

Vraagtekens. Als bemoedigend te lezen.

‘Over bodemvondsten in het uiterste noorden van Canada. Door de smeltende permafrost zijn er gebieden vrijgekomen die voorheen onbegaanbaar waren. Er kunnen nu opgravingen worden verricht waar dat eerder onmogelijk was. Altijd een reden voor een dodelijk virus om op te duiken natuurlijk, voor het betere genre rampenfilm. Dit is iets, dit is anders. Een internationaal team van oudheidkundigen zocht naar vroege handelsnederzettingen. En ik herhaal gewoon wat er in de krant stond hè, meer weet ik er ook niet van.’

Dat laatste zei ik om de nu glazige blikken een beetje mee te ondervangen, maar die werden er niet helder van. Ik ratelde verder.